

המלמד

parashatshavua.com

מתכוננים לפרשה

מה בפרשה?

אנו פותחים את החמש האחרון, חמש דברים, המכנה "משנה תורה". בראש חדש שבט, משה רבנו מתחיל את דבריו לעם ישראל ומסיים ביום מותו ב' באדר.

משה רבנו מזכיר לעם ישראל את ציאת מצרים והמסעות ואף מוכיח אותם ברמז על חלק מהחטאים שהיו במסעם במדבר: חטא העגל, בעל פעור, מחלקת קורח ועדתו ועוד. משה רבנו מוסיף ומספר לעם ישראל על מנוי שרי העשרות, החמשים המאות והאלפים שיעזרו למשה לשפט משפט צדק ולהוריד את העמם ממשה.

משה רבנו מזכיר לעם ישראל את בקשתם לשלח מרגלים לרגל את הארץ ואת הענש שקבלו בנודדים במדבר במשך ארבעים שנה. לאחר חטא המרגלים, עם ישראל לא שמע בקול משה וחסאו ב"חטא המעפילים" ונפלו לפני אויביהם.

משה רבנו מזכיר לעם ישראל שעפ"י צווי הקב"ה הם לא נלחמו באדום מואב ועמון אלא ערכו מסעות כבוש רק מסיחון מלך האמורי ומעוג מלך הבשן. השטחים שנכבשו בעבר הירדן המזרחית נתנו לשבט ראובן גד וחצי שבט מנשה.

הפרשה מסתיימת בדברי חזק של משה רבנו ליהושע בן נון שמנה לבש ולנהחיל את הארץ לבני ישראל ובהבטחה "לא תיראום כי ה' ... הוא הנלחם לכם"

"ותרגנו באהליכם ותאמרו בשנאת ה' אתנו הוציאנו מארץ מצרים..."

"ותשא כל העדה ויבכו העם בלילה ההוא" (במדבר יד,א) אמר רבה אמר ר' יוחנן (אותו היום ערב) **תשעה באב היה** אמר להם הקב"ה אתם בכיתם בניה של חנם ואני קובע לכם בניה לדורות חרב הבית בראשונה (תענית כט.)

המלמד

מתכוננים לפרשה

parashatshavua.com

2

דברי סיכום של משה (א, א-כא)

בראש חודש שבט של השנה הארבעים, משה רבנו מדבר אל בני ישראל לפני מותו כדי להכין את עם ישראל לקראת הכניסה לארץ. משה רבינו מזכיר ברמיזה לעם ישראל אירועים חשובים שהתרחשו במדבר שבהם חטא עם ישראל

1. מה הפירוש בפס' "אלה הדברים אשר דבר משה ... בעבר הירדן במדבר" הרי לא היו במדבר באותו הזמן? (רש"י א,א)

2. מה כוונת הפס' באמרו "בערבה"? (רש"י א,א)

3. מה כוונת הפס' באמרו "מול סוף"? (רש"י א,א)

4. מה כוונת הפס' באמרו "בין פארן ובין תפל" הרי לא מצאנו שמות של מקומות כאלו בכל התורה? (רש"י א,א)

5. מה כוונת הפס' באמרו "וחצרת"? (רש"י א,א)

6. כתוב בפס' "ודי זהב", מה התוכחה שבמילה "ודי זהב" ומה הקשרה עם הזהב? (רש"י א,א)

7. הקב"ה ציווה את עם ישראל "רב לכם שבת בְּהַר הַזֶּה" שיצאו מהר סיני לכיוון ארץ ישראל. כמה זמן הליכה רגילה מהר סיני לקדש ברנע שהייתה בכניסה לארץ כנען? (א,ב)

8. הקב"ה עשה נס לעם ישראל ועשו את הדרך מהר סיני לקדש ברנע בשלושה ימים. משה רבינו ביקש עזרה מהקב"ה בגלל התרבותו של עם ישראל בצורה לא טבעית. למה משה רבינו מדמה את עם ישראל? (א,י)

9. משה רבנו ממנה על עם ישראל "שְׂרֵי אֱלֹפִים וְשְׂרֵי מַאֲוֹת וְשְׂרֵי חַמְשִׁים וְשְׂרֵי עֶשְׂרֵת" איזה תכונות ביקש משה רבנו ואיזה תכונות מצא? (א,יג-טו)

10. כתוב בפס' "הבו לכם אנשים חכמים ונבנים וידעים לשבטיכם ואשימם בראשיכם", מה הפירוש "אנשים"? (רש"י א,יג)

11. מה הפירוש בפס' "נבנים"? (רש"י א,יג)

12. מה הפירוש בפס' "וידעים לשבטיכם"? מי צריך להכיר אותם? (רש"י א,יג)

13. מהם "שרי אלפים" מהם "שרי מאות" ומהם השוטרים? (רש"י א,טו)

14. תפקידם של השרים "שָׁמַע בֵּין אֲחֵיכֶם וּשְׁפָטָתָם צֶדֶק בֵּין אִישׁ וּבֵין אָחִיו וּבֵין גֵּר " . השלימו את הציווי לשופטים: לא _____ כְּקֶטֶן כְּגֹדֶל תִּשְׁמָעוֹן _____ אִישׁ " (א,יז)

15. מה הפירוש "כקטן כגודל תשמעון" (שני פירושים)? (רש"י א,יז)

המלמד

מתכוננים לפרשה

3

parashatshavua.com

16. מה הפירוש "לא תגורו מפני איש"? הבא שני פירושים. (רש"י א, יז)

17. כתוב בפס' "לא תגורו מפני איש כי המשפט לאלקים הוא", מהי ההדגשה "כי המשפט לאלקים הוא"? (רש"י א, יז)

18. כתוב בפס' "ונלך את המדבר הגדול והנורא ההוא", למה קוראים בפס' למדבר "המדבר הגדול והנורא"? (רש"י א, יט)

תזכורת ליחטא המרגלים' ועונשו (א, כב-מ)

1. משה ממשיך לספר על המסע לארץ ישראל. בפרשת שלח לך קראנו שהקב"ה ציווה את משה רבנו: "שְׁלַח לְךָ אֲנָשִׁים וַיֵּתְרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן" ואילו כאן אנו רואים תמונה שונה. מי פונה אל מי כדי לשלוח מרגלים ומדוע? (א, כב)

2. מה פירוש המילה "ויחקרו"? (א, כב-כג)

3. כתוב בפס' "ויקחו מפרי הארץ ויורדו אלינו" מה למדים מהמילים "ויורדו אלינו"? (רש"י א, כה)

4. כתוב בפס' "ויאמרו טובה הארץ" מי אמר כך? (רש"י א, כה)

5. במה מאשימים המרגלים את הקב"ה? השלימו "ה' אתנו הוציאנו מארץ מצרים ביד האֲמֹרִי" (א, כז)

6. מה הפירוש "ותרגנו באהליכם"? (רש"י א, כז)

7. משה רבנו הוכיח את בני ישראל על קבלת לשון הרע על ארץ ישראל. כיצד מתאר משה רבנו את השמירה של הקב"ה על עם ישראל במדבר? (א, לא)

8. נאמר על כלב בן יפנה "ולו אתן את הארץ אשר דרך בה" מהי הארץ אשר כלב דרך בה? (רש"י א, לו)

בפרשת שלח לך כתוב: "וַתִּשָּׂא כָּל הָעֵדָה וַיִּכְּבוּ הָעָם בַּלִּילָה הַהוּא (במדבר יד, א) אמר רבה אמר ר' יוחנן (אותו היום ערב) תשעה באב היה אמר להם הקב"ה אתם בכיתם בכיה של חנם ואני קובע לכם בכיה לדורות חרב חבית בראשונה (תענית כט).

9. מה היה עונשם של בני ישראל על חטא המרגלים: השלימו (א, לה): "אם _____ איש בְּאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה הָדָד הָרַע הַזֶּה אֶת _____ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי..."

10. כתוב בפס' "גם בי התאנף ה' בגללכם", מה פירוש המילה "התאנף"? (רש"י א, לו)

11. מי יזכה לראות את הארץ? (א, לט)

המלמד

מתכוננים לפרשה

4

parashatshavua.com

יחטא המעפילים' ועונשו (א, מא-מו)

משה רבנו מזכיר את חטא המעפילים לאחר חטא המרגלים. עם ישראל רצה לכפר על החטא ולמנוע את העונש ולכן מחליטים לעלות בכח לארץ ישראל למרות אזהרת משה רבנו.

1. מי מכה את עם ישראל ולמה הדבר דומה? (א,מד)

2. איזו ברכה רמוזה במשל המכה של האמורי? (רש"י א,מד)

*** לאחר חטא המעפילים עם ישראל חוזר לשבת בקדש ברנע ***

מסעות הכיבושים של עם ישראל (ב, א – ג, יא)

משה רבנו עובר לתאר את מסעות עם ישראל מדרום לצפון ובחזרה.

1. מהו המקום הראשון שמגיעים אליו ומדוע הקב"ה אוסר לעם ישראל

לכבוש את המקום? (ב,ד-ה)

2. היעד הבא היה מדבר מואב. השלימו מה אומר הקב"ה למשה רבנו:

"וַיֹּאמֶר ה' מִלְחָמָה... (ב,ט)

3. מדוע עם ישראל לא יזכה לארץ מואב בנחלה? (ב,ט)

4. מה הפירוש "רפאים יחשבו גם הם", במי מדובר ולמה נקראים בשם

"רפאים"? (רש"י ב,יא)

5. כתוב בפס' "והמאבים יקראו להם אמים", על שם מה קראו אותם

כך? (רש"י ב,יא)

6. כמה זמן נמשכו המסעות של בני ישראל מהציאה מקדש ברנע? מדוע

זמן כ"ב ארוך? (ב,יד)

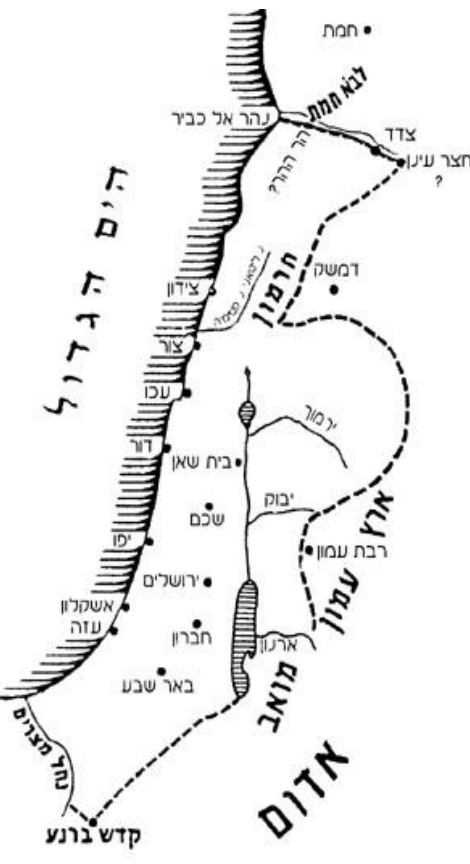
7. נאמר על דור המדבר "וגם יד ה' היתה בס להמם מקרב המחנה עד

תמס" מדוע ה' עושה זאת? (רש"י ב,טו)

8. עם ישראל ממשיך במסע ומגיע לארץ בני עמון. מדוע הקב"ה מצווה

לא להילחם בהם? (ב,יט)

9. את מי הקב"ה מצווה לכבוש? (ב,כד-כה)

10. כתוב בפס' "היום הזה אחל תת פחדך ויראתך על פני העמים תחת כל השמים אשר ישמעון שמעך" מה לומדים מפס' זה? (רש"י ב,כה)

המלמד

מתכוננים לפרשה

5

parashatshavua.com

11. כיצד עם ישראל מתגרה בסיחון מלך האמורי? מה מבקש ממנו? (ב, כו-כח)

12. כתוב בפס' "ואשלח מלאכים ממדבר קדמות אל סיחון מלך חשבון דברי שלום לאמר" למה נזכר שמשלח שלח שליחים "ממדבר קדמות"? (רש"י ב, כו)

13. מדוע סיחון מסרב להצעתם של עם ישראל? מה המטרה של הקב"ה? (ב, ל)

14. כתוב בפס' לגבי סיחון "ויתנהו ה' אלקינו לפנינו ונך אותו ואת בנו" למה נכתב "בנו" ולא נכתב "בניו"? (רש"י ב, לג)

15. עם ישראל כובש את כל ארצו של סיחון ולא משאיר שריד. עם ישראל ממשיך במסעות. מי יוצא למלחמה מול עם ישראל? (ג, א)

16. למה ה' אומר למשה לגבי עוג מלך הבשן "אל תירא אתו" ובסיחון ה' לא אומר למשה "אל תירא אתו"? (רש"י ג, ב)

17. עם ישראל כובש את כל ממלכת עוג מלך הבשן. כמה ערים כבשו עם ישראל ומה היה מיוחד בהם? (ג, ד-ה)

18. מה הפירוש "ערי הפרזי"? (רש"י ג, ה)

19. כתוב בפס' "צידנים יקראו לחרמון שרין והאמרי יקראו לו שניר" למה הפס' מציין איך כל עם קרא לחרמון? (רש"י ג, ט)

20. כתוב בפס' שהאמרי קוראים לחרמון "שניר", מה הפירוש "שניר"? (רש"י ג, ט)

21. התורה מציינת שעוג מלך הבשן נשאר מִיֵּתֶר הָרְפָּאִים. מה הפירוש שעוג נשאר מ "יתר הרפאים"? (רש"י ג, יא)

22. מה היה גודל מיטתו שהיה תינוק? (אמה שווה בערך חצי מטר) ממה הייתה עשויה המיטה שתוכל להחזיק את עוג? (ג, יא)

ירושת עבר הירדן המזרחי (ג, יב-כ)

1. משה רבנו מזכיר את ירושת שבטי ראובן גד וחצי שבט מנשה מעבר לירדן. מה היה התנאי לירושתם בעבר הירדן המזרחי? (ג, יח-כ)

2. מה הפירוש "חלוצים תעברו לפני אחיכם"? (רש"י ג, יח)

המלמד

מתכוננים לפרשה

ההבטחה לכיבוש הארץ (ג, כא-כב)

- מה מבטיח משה רבנו את יהושע בן נון שמתמנה לכבוש את הארץ ולהנחיל אותה לעם ישראל? (ג, כא)
- מה הציווי על עם ישראל? (ג, כב)

תפזורת לפרשה

א	נ	ו	ר	ו	ג	ת	א	ל	ק
ר	ח	ל	מ	ה	מ	י	ר	ב	ד
צ	ל	ז	ר	ב	ש	ר	ע	ל	ש
ר	ז	ט	ו	ח	ל	פ	ת	ש	ב
פ	ר	י	ק	ש	נ	י	ר	ו	ר
א	ד	ע	כ	ר	מ	ג	ד	ת	נ
י	ה	צ	ה	י	י	ר	ע	ר	ע
מ	ש	ד	ב	נ	מ	ר	ע	ג	ל
ס	ת	ר	נ	כ	א	כ	נ	נ	ה
ד	י	ז	ה	ב	ה	ה	צ	ו	ר
ח	ב	א	ש	א	ה	כ	י	א	ש

מחסן מילים:

דְּבָרִים, יָם הַמֶּלֶח, דְּלָתִים וּבָרִיחַ, דִּי זָהָב, שְׁרִין, עָרֵעַר, עֶרֶשׁ בְּרָזֶל, קָדַשׁ
 בְּרִנֵּעַ, שָׁנִיר, תִּפְּלָא, אֵיכָה אֲשָׂא, לֹא תִגְוְרוּ, כְּנָפֶרֶת, עָלֶה יָרֵשׁ, וּתְרַגְנוּ, הָאֲמִים,
 נָחַל זָרָד, אֶרֶץ רְפָאִים, יְהֻצָּה

תורתך שעשועי

7

א"ת לפדשת השבוע

מאת הרב דוד יפה

עם שפגוע בישראל כמו הדבורים (פרק א' פסוק מ"ד)	_____	א
שכל שהשאירו ישראל לעצמם במלחמה עם סיוון (פרק ב' פסוק כ"ה)	_____	ב
ארץ שניתנה למכיר בן מנשה (פרק ג' פסוק ט"ו)	_____	ג
דיבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן (פרק א' פסוק א')	_____	ד
ביטוי לכעסו של ה' כלפי משה (פרק א' פסוק ל"ז)	_____	ה
נתתי בן הגלעד ועד נזל ארץ (פרק ג' פסוק ט"ז)	_____	ו
נזל שעברו ישראל לאזור ארבעים ושמונה שנה במדבר (פרק ב' פסוק י"ד)	_____	ז
מקום מושבו של סיוון מלך האמורי (פרק א' פסוק ד')	_____	ח
כינזו לילדים הקטנים שישאלו זושבו שימותו במדבר (פרק א' פסוק כ"ט)	_____	ט
ינזיל את הארץ לישראל (פרק א' פסוק ל"ז)	_____	י
כמותם היו בני ישראל רבים (פרק א' פסוק י')	_____	יא
לבניו נתן ה' את ער ירושה (פרק ב' פסוק ט')	_____	יב
אסר ה' לצאת נגדם במלחמה (פרק ב' פסוק ט')	_____	יג
זולקה הדרומי של ארץ ישראל (פרק א' פסוק ז')	_____	יד
מלך שהפסיד במלחמה נגד ישראל (פרק ב' פסוק כ"א)	_____	טו
כינזו למיטה (פרק ג' פסוק י"א)	_____	טז
נהר בו מסתתרים גבול ישראל (פרק א' פסוק ז')	_____	יז
האופן שבו צריך לשפוט בדין (פרק א' פסוק ט"ז)	_____	יח
מקום שבו ישבו ישראל זמן רב (פרק א' פסוק מ"ו)	_____	יט
ארץ שניתנה לזעזע שבט מנשה (פרק ג' פסוק י"ג)	_____	כ
שני שמות שונים להר זרמון (פרק ג' פסוק ט')	_____	כא
באר אותה משה לכל ישראל לפני כניסתם לארץ (פרק א' פסוק ה')	_____	כב

